

О. Леннарц, Шеньчженська Академія міжнародної освіти (КНР)

ВИКЛАДАННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ: ТОЧКА ЗОРУ ЛЮДИНИ, ЯКА ВИВЧАЄ МОВУ

Леннарц О.

Викладання китайської мови: точка зору людини, яка вивчає мову

Більшість людей у всьому світі побоюються вивчати китайську мову. В Шеньчжені (КНР), промисловій столиці світу, більшість іноземців, що працюють там, не можуть спілкуватися на китайській мові. Люди, які ж володіють розмовною китайською мовою, не можуть писати або читати. В статті ми спробуємо розвіяти міф про труднощі вивчення китайської мови і довести, що отримати швидкі результати можливо. Автор ділиться досвідом, який отримав, коли він працював викладачем англійської мови і в той же час вивчав китайську мову як іноземну. Автор нагадує вчителям, безсмертну латинську фразу – «пізнай самого себе». Вчитель повинен бути гнучким педагогом, знати свої сильні і слабкі сторони та бути в постійному пошуку, щоб постійно підвищувати свій професійний рівень. Перший урок з іноземної мови слід присвячувати знайомству зі студентами, розпізнанню їхніх стилів навчання, встановленню контактів з ними. Процес навчання мові слід бачити очима студентів – це запорука успіху.

Ключові слова: китайська мова, гнучкий педагог, пізнати самого себе.

Леннарц А.

Преподавание китайского языка: точка зрения человека, который изучает язык

Большинство людей во всем мире опасаются изучать китайский язык. В Шэньчжэне (КНР), промышленной столице мира, большинство иностранцев, работающих там, не могут общаться на китайском языке. Люди, которые же владеют разговорным китайским языком, не могут писать или читать. В статье мы попытаемся развеять миф о трудности изучения китайского языка и доказать, что получить быстрые результаты возможно. Автор делится опытом, который получил, когда он работал преподавателем английского языка и в то же время изучал китайский язык как иностранный. Автор напоминает учителям, бессмертную латинскую фразу – «познай самого себя». Учитель должен быть гибким педагогом, знать свои сильные и слабые стороны и быть в постоянном поиске, чтобы постоянно повышать свой профессиональный уровень. Первый урок иностранного языка следует посвящать знакомству со студентами,

распознаванию их стилей обучения, установлению контактов с ними. Процесс обучения языку следует видеть глазами студентов – это залог успеха.

Ключевые слова: китайский язык, гибкий педагог, познать самого себя.

За останні 20 років я вивчив три іноземні мови: іспанську, німецьку і російську. Тепер я вивчаю три іноземні мови, а саме – китайську, китайську, китайську.

Може я дуже драматичний? Звичайно, китайська – тільки одна мова, як і будь-яка інша мова. Причина того, що я описую китайську мову як три іноземні мови, полягає в тому, що вона містить три окремих компонента, які, на мій погляд, вимагають більш часу і зусиль ніж вивчення європейської мови. Ці три компоненти наступні – письмові знаки (1), звуки, які ці знаки представляють (2) і тони, які використовуються для передачі змісту (3).

Китайська мова лякає більшість західних людей і вони побоюються навіть почати її вивчати. Тут, в Шеньчжені (КНР), промисловій столиці світу, понад 95% іноземців, яких я зустрів, не мають ніякого знання китайської мови. Ті люди, які все ж володіють розмовною мовою, не можуть писати або читати. Вони навіть не в змозі написати повідомлення по електронній пошті. Але свого часу я познайомився в Китаї з групою іноземців, які володіли мовою. Вони зазначили, що витратили багато років на те, щоб придбати навички спілкування на китайській мові.

Чи можемо ми розвіяти міф про труднощі вивчення китайської мови й отримати швидкі результати для більшого числа тих людей, які прагнуть вивчити китайську мову як іноземну? Я поділюся досвідом, який отримав як людина, що вивчала китайську мову, і як вчитель-іноземець, викладач англійської мови, який живе і працює в Китаї.

Перше, що я б порекомендував китайським вчителям, це безсмертна латинська фраза «*Temet nosce*» (Пізнай самого себе). Вчитель повинен знати свої сильні і слабкі сторони і бути в постійному пошуку, щоб поліпшити себе як особистість і підвищити свій професійний рівень. Це справедливо для всіх вчителів, але коли справа стосується викладачів-іноземців, то вона стає все

більш важливою. Не оцінюючи себе, вчитель немає відправної точки для початку свого освітнього шляху зі своїми учнями.

Я вперше почав вивчати китайську мову у місті Луганськ (Україна). Моя вчителька була дуже хорошою і доброзичливою людиною, але я згодом перестав ходити на заняття і став самостійно вивчати мову. Чому? Дозвольте мені викласти ті проблеми, що спонукали мене до самостійного вивчення мови. Вчителька була дуже молодою, і, я вважаю, що це був її перший досвід навчання. Вона була громадянкою Китаю, що вперше приїхала працювати як викладач китайської мови в Україні. Ця ситуація може бути типічною для тисячі класів, і, можливо, мільйона студентів, де викладач, носій мови, працює за кордоном.

Клас, у якому я вивчав мову, складався з мене, громадянина США, кількох дівчат з Туркменістану і нашого китайського вчителя в українському класі (добрий приклад глобалізації!). Заняття в класі були зосереджені на зубрінні. Ми нудно вивчали тони, переписували з плакатів і писали ієрогліфи в правильному порядку знову і знову.

Підручник (який я повинен сказати, досить хороший, і я до сих пір використовую його) викладач використовувала послідовно: сторінку за сторінкою, вправу за вправою у тій самій послідовності як і у підручнику. Передбачуваність уроків призвела до низької енергетики в класі і, в кінцевому підсумку, до зниження мотивації та незацікавленості. Чому ці уроки не з'єднувалися з нами, не надихали нас на подальшу роботу? Як я вже говорив, кожен вчитель повинен знати себе, щоб вміти навчати і надавати знання своїм учням. Наша молода вчителька ніколи не покидала Китаю перед її призначення в Україну. Вона мала дуже поверхні знання про Америку та Туркменістан. Чому вона не присвятила перший урок тому, щоб дізнатися про нас? Вона б розширила свої знання і завдяки цьому адаптувала б свої уроки до наших потреб. Замість того, щоб з першого дня почати працювати з книгою, перший урок можна було присвятити знайомству зі студентами, подивитися та

встановити їхні стилі навчання. У кінцевому рахунку, нас вчили так, якби ми самі були китайцями. Такий підхід був приречений на провал.

Отже, перший крок для викладачів китайської мови – це оцінити себе і з'ясувати, як найкращим чином встановити контакти зі студентами, що вивчають мову. Викладач китайської мови в Німеччині знає що-небудь про систему освіти Німеччини? Що можна сказати про викладачку китайської мови в Канаді? Як можуть ці вчителі плідно працювати в іншому середовищі? Вчитель має адаптувати свій стиль до того місця, де він або вона опинилися, замість того, щоб імпортувати клас з Китаю. Дуже важливо також якомога більше дізнатися про своїх студентів.

Як згадувалося раніше, механічне заучування та зубріння мови приречені на провал. У 2015 році студенти повинні використовувати творчий потенціал, щоб навчитися бути глобально конкурентоспроможними. Хоча я сам до сих пір використовую традиційні підручники, виконую вправи, вивчаю граматику та читаю діалоги, мій основний метод оволодіння мовою є через мій iPad. Навчальні матеріали, які містяться в ChineseSkill, Mindsnacks Mandarin, Memrise, Chinese Flashcards, Learn Chinese Language Mahjong та інших посібниках є настільки складними, що вони є викликом, і в той же час вони є забавними і цікавими. Я, як учитель сам, дізнався, що в навчанні має бути баланс. З одного боку, зубріння доводить студентів до сліз і відлякує багатьох людей від вивчення китайської мови. З іншого боку, є небезпека зробити навчання занадто схожим на гру. Завдання вчителя полягає в тому щоб зробити урок цікавим і водночас пізнавальним та таким, що насправді навчає. Як це зробити? Для мене відповідь наступна – належна підготовка вчителів. Я добре пам'ятаю мої перші дні в аудиторії моїх казахстанських шестикласників, яких я мав навчати англійській мові. Я ніколи не забуду порожні погляди деяких з моїх учнів. Очевидно, це було важко, але я ніколи не зупинявся, намагаючись з'ясувати як побачити мій урок їхніми очима. Після перших кількох уроків, я адаптував мої підходи до навчання і, що не менш важливо, пояснив учням, як вони можуть адаптуватися до викладача-іноземця. Вони були звичні до

механічного запам'ятання матеріалу, тобто до шляху, який вів їх в нікуди. До кінця навчального року багато з моїх учнів пишалися тим, що вони були в змозі говорити по-англійськи, не чуючи ніякого збентеження та не маючи від сорому червоного обличчя.

На закінчення я хотів би нагадати всім китайським викладачам, що їм треба бути гнучкими педагогами. Я також рекомендую їм бачити процес вивчення мови очима їх іноземних студентів. Такий підхід забезпечить успіх процесу навчання, і в кінцевому підсумку більше іноземців в усьому світі говоритимуть китайською мовою.

Lennartz Alex

Teaching Chinese as a Foreign Language: a Learner's Point of View

For most Westerners Chinese is too intimidating a challenge to even begin. In Shenzhen, China, the manufacturing capital of the world, most foreigners have no knowledge of the Chinese language past 'hello'. Those few that do have a decent command of the spoken language have no knowledge of how to write or read the language. A very select group of foreigners in Shenzhen have command of spoken and written Chinese, and they have spent years acquiring these communicative skills. In the article we would try to find a better way and demystify learning Chinese and get quicker results in fluency for a greater number of those seeking to learn Chinese as a foreign language. The author of the article shares the experiences he had had as a foreign language learner, a teacher and a foreigner living in China. The first thing the author would recommend to teachers of Chinese is the immortal Latin phrase "know thyself". Teachers should know their strengths and weaknesses and be on a constant search to improve themselves and their lessons.

Key words: Chinese, a flexible teacher, to know oneself

Відомості про автора

Алекс Леннарц – глава відділу суспільних наук Шеньчженьської Академії міжнародної освіти, випускник Міддлбері інституту міжнародних досліджень зі ступенем магістра в галузі міжнародних політичних досліджень. Він жив і працював у Китаї, Україні, США, Казахстані, Іспанії та Німеччині.

Стаття надійшла до редакції 01.04.2015 р.

Прийнято до друку 26.06.2015р.

Рецензент – д. п. н., проф. Харченко С.Я.